

**ПРОГРАМА «БІБЛІОМІСТ» ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ
МОДЕРНІЗАЦІЇ ДОСТУПУ ДО ІНФОРМАЦІЇ МІСЦЕВИХ
ГРОМАД У ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕКАХ
(аналітичні висновки набутого досвіду та прогнозування
розвитку)**

Щоб залишитись цікавими, привабливими, потрібними для місцевих громад, бібліотеки нашого часу намагаються, перш за все, не відставати у технічному оснащенні та запровадженні новітніх технологій, розширюють сферу своїх послуг, як центрів інформації.

Пришвидженню інформатизації бібліотек сприяють міжнародні програми і проекти. У 2010 році в Україні розпочався проект «Глобальні бібліотеки» Фонду Білла та Мелінди Гейтс, який реалізується в нашій державі Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX) у співпраці з Міністерством культури та туризму України, Microsoft та іншими партнерами під назвою «Бібліоміст». Відповідно до цього проекту Інтернет центри на конкурсних засадах відкриваються у одній тисячі публічних бібліотек. Кожна обласна бібліотека здійснює перепідготовку бібліотекарів у регіональних тренінгових центрах, у публічних книгозбірнях навчають користувачів пошуку інформації в Інтернеті.

В Одеській області переможцями конкурсів проектів за програмою «Бібліоміст» є бібліотеки Іллічівська, Ізмаїлу, Котовського, Арцизького, Татарбунарського, Велико-Михайлівського районів.

В обласній універсальній науковій бібліотеці імені М. Грушевського на протязі року діє тренінговий центр, на базі якого вже пройшли навчання 60 бібліотекарів регіону.

Це значне досягнення, яке буде системно поширюватись, і надасть бібліотекарям можливості самостійно навчати відвідувачів бібліотек пошуку в мережі Інтернет. За принципами мережевого маркетингу кількість користувачів Інтернет в області збільшуватиметься в геометричній прогресії.

Але головною метою проекту все ж таки є створення сучасно устаткованих, модернізованих бібліотек, що відіграватимуть роль серця громади, створять рівні можливості у отриманні інформації для жителів міст - мільйонників і малих населених пунктів, допоможуть спілкуванню мешканців різних регіонів і обговоренню проблем, які їх хвилюють. Завдяки інформатизації бібліотеки

перетворюються на центри громадського життя, де люди отримують інформацію щодо вакансій, профілактики хвороб, можливостей для заснування малого бізнесу.

Перший рік функціонування Інтернет центрів в бібліотеках Одеської області дав впевнені докази вірності бібліотечного шляху розвитку в цьому напрямку.

Наприклад, в Ізмаїлі розроблено проект співпраці з місцевою громадою під назвою «Мій інформаційний світ. Навчання протягом життя», за яким центральна бібліотека ім.. Котляревського допомагає місцевим жителям похилого віку пристосовуватись до вимог сучасного інформаційного суспільства, а також об'єднує користувачів, які захоплюються художньою літературою, поезією. Люди пенсійного віку отримують навчання у галузі сучасних технологій та розвивають навички користування Інтернетом. Бібліотека не тільки реалізує програму навчання для представників старшого покоління у галузі інформаційних технологій, але й перетворившись на справжній центр життя громади, збирає творчих людей: професіоналів і аматорів у літературній вітальні і дає їм можливість спілкування з колегами у цій справі з України, Росії та інших країн.

В Котовському районі впроваджується в рамках «Бібліомосту» проект «Моє село – моя родина». Центральна бібліотека збирає матеріали про багатовікову історію населених пунктів району, про видатних людей та традиції і нею започаткований краєзнавчий блог.

Інноваційний проект «ОУНБ ім.. М. Грушевського – центр створення електронної бібліотеки повнотекстової регіональної інформації», як частина проекту «Бібліоміст» був презентований на ярмарку інноваційних бібліотечних послуг та електронного врядування в Національному центрі «Український дім» у квітні 2011 року. Мета проекту – забезпечення збереження у часі і просторі краєзнавчих документів шляхом їх переносу на електронні носії, надання цих документів у дистанційне використання, як мешканцям місцевої громади, так і користувачам Інтернет у світі, що і стане вирішенням проблеми розширення контингенту користувачів інформаційними ресурсами обласної бібліотеки та збільшення українського сегменту в Інтернет-просторі. Девізом проекту став слоган - «Закохані в Одеський край! Зустрінемось на «Бібліомосту».

Велико-Михайлівська центральна районна бібліотека зосередила увагу на правовій інформації за допомогою Інтернет - технологій. Людей найчастіше віком за тридцять цікавить широкий спектр юридичних питань – від спадкоємства до оформлення декретних відпусток, від нарахування пенсій до оформлення опікунства над неповнолітніми.

Бібліотеки області опікуються вивченням потреб місцевої громади і окремих осіб. Це необхідно саме для введення у обіг інноваційних бібліотечних послуг, залучення у коло користувачів інформації нових категорій користувачів – членів місцевих громад: це і власники фермерських господарств, і трудові мігранти, і безробітні, і люди захоплені якимось хобі – від майстрування власними руками до риболовів та мисливців. Вивчення йде шляхом анкетування, співбесід і не має формального характеру. Це – живе спілкування і тому висновки теж життєздатні, і доводять, що бібліотечна послуга дійсно необхідна конкретній людині, конкретній громаді.

Девіз бібліотекарів області можна сформулювати наступним чином: «Робота бібліотекаря для кожного члена місцевої громади, кожний, хто зайшов до бібліотеки повинен отримати вичерпну, люб'язну відповідь на своє запитання» І саме тому Інтернет в нагоді кожному. Адже склад книжкових фондів, особливо на селі, не дає такої можливості – можливості надати швидко, професійну, повноцінну інформацію.

Ключовими темами пошуку в Інтернеті у бібліотеках Одещини були освіта, бізнес, охорона здоров'я, юрисдикція та електронне врядування. Статистичне дослідження запитів виявило розподіл за темами в наступних показниках: освіта – 29%, питання права – 25 % бізнес, робота, туризм – 15%, охорона здоров'я – 9 %, електронне врядування – 4% та ін – 12%.

Стати кваліфікованими користувачами інформаційних технологій допомагає навчання на базі регіонального тренінгового центру, створеного в ОУНБ ім.. М. Грушевського за програмою «Бібліомосту». Заняття проходять систематично і включають і теорію і практику. Наприклад, курс «Нова бібліотечна послуга: використання інформаційних технологій та Інтернету в бібліотеці» побудований за наступними темами : «Роль Інтернету у глобалізації інформаційного простору та проблеми вільного доступу до інформації», «Інтернет-доступ як бібліотечна послуга»,

«Інтелектуальна власність в Інтернеті: відповідальність бібліотеки і бібліотекаря», «Інформаційні ресурси Інтернету». Критерії оцінки інформаційних ресурсів Інтернет», «Автоматизовані інформаційно-бібліотечні системи як інструмент створення електронних ресурсів», «Менеджмент електронних ресурсів в бібліотеці», «Веб-майт бібліотеки: призначення, вимоги», «Методика навчання користувачів з електронними ресурсами». Курс «Інноваційні зміни в бібліотеці на основі проектного, кадрового менеджменту та ініціативної діяльності бібліотек» включає розкриття тем інноваційної діяльності та маркетингової стратегії розвитку бібліотек, підвищенню ролі бібліотек в громадянському суспільстві, питання соціального партнерства та ін.

Бібліотеки Одещини лише один рік працюють в межах проекту «Бібліоміст». Але вже сьогодні ми впевнені в тому, що бібліотеки повинні приділяти своєму технічному оснащенню і запровадженню новітніх технологій уваги не менше, ніж наповненню фондів книгами, серед ключових моментів ми відзначимо: здатність бібліотек надавати користувачам доступ до урядових порталів, та порталів пошуку роботи, взаємодію бібліотек та посилення їхньої співпраці з освітніми організаціями і органами місцевого самоврядування, що сприятиме розвитку і підтримці технічної інфраструктури.

На завершення. За ідеальних умов бібліотека має бути першим місцем, про яке згадає людина, якщо їй потрібно зробити якесь дослідження, або просто знайти потрібну певну інформацію. Сьогодні в пошуках швидкої відповіді просто треба звернутись до Вікіпедії, або здійснити пошук, використовуючи Google, і саме бібліотека повинна допомогти кожному, хто зайде в її двері знайти цю інформацію. Бібліотеки продовжуватимуть жити в суспільстві і займати свою нішу. Єдине, про що бібліотеки не мають права забувати, - це про те, що вони повинні бути відкритими до суспільства і його потреб. Сьогодні вже недостатньо просто виконувати запити користувачів, потрібно намагатись їх передбачати і діяти на випередження. Лише за такого підходу бібліотеки зможуть іти в ногу з часом і виконувати свою основну місію – надавати громадянам інформацію у будь-яких видах, допомагати у вирішенні соціальних проблем.

Список використаних джерел:

1. Богун Н. Сучасна публічна бібліотека : нові пріоритети [текст] (за матеріалами зарубіжної фахової періодики) / Н. Богун // Бібліотечна планета. – 2011. – №1. – С. 25-28

2. Матлина С.Г. Публичная библиотека. Пути инновационного развития [текст] / С. Г. Матлина – СПб.: Профессия, 2009. – 376

3. Пашкова В. Публічні бібліотеки: виклики ХХІ століття [текст] / В. Пашкова // Бібліотечний форум України. – 2010. – №4. – С. 16-20

4. Сулова И.М. Менеджмент библиотечно-информационной деятельности [текст] / И.М. Сулова – СПб.: Профессия, 2010. – 600 с.